

НАЦИОНАЛНА КОНТРОЛНА ЛИСТА НАОРУЖАЊА И ВОЈНЕ ОПРЕМЕ

Напомена 1: Називи дати „под знацима навода” су дефинисани појмови. Види 'дефиниције појмова коришћених у овој листи' које су саставни део НКЛ НВО.

Напомена 2: За хемикалије је наведено име и CAS број. Листа се односи на хемикалије исте структуралне формуле (укључујући хидрате) које се контролишу без обзира на име или CAS број. CAS бројеви су приказани како би се лакше утврдило да ли одређена хемикалија или смеша подлеже контроли без обзира на номенклатуру. CAS бројеви се не могу користити као једино средство идентификације будући да неки облици наведених хемикалија имају различите CAS бројеве, а и смеше које садрже наведену хемикалију могу такође имати друге CAS бројеве.

1. Оружје глатке цеви калибра мањег од 20 mm, остало наоружање и аутоматско оружје калибра 12,7 mm или мањег и прибор како следи, те за њих специјално пројектоване компоненте:

Напомена: Тачка 1. се не односи на следеће оружје:

- а. Ватрено оружје које је посебно намењено за испљивање школске муниције, односно које није у стању да испали било коју врсту пројектила;
- б. Ватрено оружје (ручни лансери) које је посебно намењено за испљивање пројектила везаних за лансере, без експлозивног пуњења или комуникацијске везе, дometа до 500 m;
- в. Оружја која испљују муницију с ивичним паљењем и која нису потпуно аутоматска;
- г. „Деактивирано ватрено оружје”.

- а. Пушке и комбиновано оружје, револвери и пиштољи, аутоматске, полуаутоматске пушке и вишецевно оружје;

Напомена: Тачка 1.а. се не односи на следеће оружје:

- а. Пушке и комбиновано оружје, произведене пре 1938. године;
 - б. Репродукције пушака и комбинованог оружја чији су оригинали произведени пре 1890. године;
 - в. Револвере и пиштоље, вишецевно оружје и митраљезе произведене пре 1890. године и њихове репродукције;
 - г. Пушке или револвере, специјално пројектоване за испљивање инертног пројектила компресованим ваздухом или CO₂.
- б. Оружје глатке цеви како следи:
 - 1. Оружје глатке цеви специјално пројектовано за војну намену;

2. Друге врсте оружја глатке цеви како следи:

- а. Аутоматско оружје;
- б. Полуаутоматско или с клизним механизмом пуњења (пумпарице);

Напомена: Тачка 1.б.2. се не односи на оружје специјално пројектовано за испљивање инертног пројектила компресованим ваздухом или CO₂.

Напомена: Тачка 1.б. се не односи на следеће оружје:

- а. Оружје глатке цеви произведено пре 1938;
- б. Репродукције оружја глатке цеви чији су оригинали произведени пре 1890. године;
- в. Оружје глатке цеви које се користи за лов или спорт. То оружје не сме бити специјално пројектовано за војну употребу нити сме бити аутоматско;
- г. Оружје глатке цеви посебно намењено за:
 - 1. Хумано убијање домаћих животиња;
 - 2. Успављивање животиња;
 - 3. Сеизмичке тестове;
 - 4. Испљивање индустријских пројектила; или
 - 5. Онеспособљавање импровизованих експлозивних направа.

Важна напомена:

Уређаји за деактивирање/ онеспособљавање су обухваћени тачком 4., и одредницом 1А006 Националне контролне листе робе двоструке намене.

в. Оружја која користе муницију без чауре;

г. Променљиви оквири за муницију, пригушивачи звука, посебни додаци за монтирање на пушку, оптички нишани и пригушивачи бљеска за оружја наведена под тачкама 1.а., 1.б. или 1.в.

Напомена: Тачка 1.г. се не односи на оптичке нишане без електронског Процесуирања слике, са деветоструким или мањим повећањем, под условом да нису специјално дизајнирани или модификовани за војну употребу или да не садрже компоненте (мреже нишана) које су посебно намењене за војну употребу.

2. Оружја глатке цеви калибра 20 mm или већег, остала оружја или наоружање калибра већег од 12,7 mm, бацачи и прибор како следи, и за њих специјално пројектоване компоненте:

- a. Артиљеријска оруђа, хаубице, противавионски топови, минобацачи, противоклопно оружје, лансери ракета, војни бацачи пламена, пушке, бестрзајно оружје, оружје глатке цеви и за њих намењене справе за смањење откривања положаја;

Напомена 1: Тачка 2.а. укључује убризгаваче, мерне справе, резервоаре, те остале компоненте специјално пројектоване за употребу течних потисних пуњења за било који део опреме који подлеже контроли по 2.а.

Напомена 2: Тачка 2.а. се не односи на следеће оружје:

- a. Пушке, оружје глатке цеви и комбиновано оружје произведено пре 1938. године;
- б. Репродукције пушака, оружја глатке цеви и комбинованог оружја чији су оригинали произведени пре 1890. године;
- в. Пушке, хаубице, топови и минобацачи, произведени пре 1890. године;
- г. Оружје глатке цеви које се користи за лов или спорт.
То оружје не сме бити специјално пројектовано за војну употребу нити сме бити аутоматско;
- д. Оружје глатке цеви посебно намењено за:
1. Хумано убијање домаћих животиња;
 2. Успављивање животиња;
 3. Сеизмичке тестове;
 4. Испаливање индустријских пројектила; или
 5. Онеспособљавање импровизованих експлозивних направа.

Важна напомена: Уређаји за деактивирање/ онеспособљавање су обухваћени тачком 4., и одредницом 1А006 Националне контролне листе у робе двоструке намене.

- ђ. Ручни лансери посебно намењени за испаливање пројектила везаних за лансере без експлозивног пуњења или комуникацијске везе, домета до 500 m.
- б. Димни, гасни и пиротехнички бацачи или генератори, специјално пројектовани или модификовани за војну употребу;

Напомена: Тачка 2.б. не контролише сигналне пиштоље.

- в. Нишани за оружја и монтирна опрема, са следећим карактеристикама:
 - 1. Специјално пројектовани за војну употребу; и
 - 2. Специјално пројектовани за употребу наведену под тачком 2.а.;
- г. Монтирна опрема и променљиви оквири за муницију, специјално пројектовани за оружје наведено под тачком 2.а.

3. Муниција и упаљачи за муницију, како следи, и за њих специјално пројектоване компоненте:

- а. Муниција за оружје које подлеже контроли по тачкама 1., 2. или 12;
- б. Направе за подешавање упаљача специјално пројектоване за муницију која подлеже контроли по тачки 3.а.

Напомена 1: Специјално пројектоване компоненте наведене у тачки 3. укључују:

- а. *Металне или пластичне компоненте као што су наковњи каписле, кошуљице зрна, чланци реденика, водећи прстени и метални делови муниције;*
- б. *Сигурносне и армирајуће направе, упаљаче, сензоре и иницијалне направе;*
- в. *Изворе напајања са великим једнократним пражњењем;*
- г. *Запаљиве чауре за пуњење;*
- д. *Касетну муницију, укључујући бомбице, мине и пројектиле навођене на циљ.*

Напомена 2: Тачка 3.а. не контролише:

- а. *Муницију чија је чаура кружно затворена без пројектила (маневарска);*
- б. *Школску муницију са пробушеном комором за барут;*
- в. *Другу маневарску и школску муницију без уграђених компоненти пројектованих за живу муницију; или*
- г. *Компоненте специјално пројектоване за маневарску или школску муницију, наведену у овој Напомени 2 а., б. или в.*

Напомена 3: Тачка 3.а. не контролише патроне специјално пројектоване за следеће сврхе:

- а. *Сигнализацију;*
- б. *Растеривање птица; или*
- в. *Паљење фитиља на нафтним бушотинама.*

4. Бомбе, торпеда, ракете, пројектили, остале експлозивне направе и пуњења као и припадајућа опрема и прибор, специјално пројектована за војну употребу као и компоненте специјално пројектоване за горе наведено:

ВАЖНА НАПОМЕНА 1: *За опрему за навођење и навигацију, види тачку 11.*

ВАЖНА НАПОМЕНА 2: *За системе заштите од противавионских пројектила, види тачку 4.в.*

- а. Бомбе, торпеда, гранате, димни канистери, ракете, мине, пројектили, дубинска (противподморничка) пуњења, пуњења за рушење као и опрема за уништавање, „пиротехничке” направе, патроне и симулатори (нпр. опрема која симулира карактеристике било којег од ових средстава), специјално пројектовани за војну употребу;

Напомена: *Тачка 4.а. укључује:*

- а. *Димне бомбе, запаљиве бомбе и експлозивне направе;*
б. *Млазнице ракетних пројектила и врхове пројектила на летелицама које имају могућност повратка у атмосферу.*

- б. Опрема која има следеће карактеристике:

1. Специјално пројектована за војну употребу; и
2. Специјално пројектована за 'активности' везане за било коју од следећих ставки:
 - а. Робу одређену по тачки 4.а.; или
 - б. Импровизоване експлозивне направе (IED).

Техничка напомена:

За потребе тачке 4.б.2. 'активности' се односе на руковање, лансирање, полагање, контролу, пражњење, детонацију, активирање, енергетско пуњење за једнократно испалење, заваривање, ометање, чишћење, детекцију, онеспособљавање или уклањање.

Напомена 1: *Тачка 4.б. обухвата:*

- а. *Мобилну опрему за претварање гаса у течном стању која може произвести 1.000 kg или више гаса у течном стању дневно;*
б. *Плутајући електрични проводни кабл за чишћење магнетских мина.*

Напомена 2: *Тачка 4.б. се не односи на ручне направе које су намењене искључиво за детекцију металних предмета и немају могућност разликовања мина од осталих металних предмета.*

- в. Системи заштите од противавионских пројектила (AMPS).

Напомена: *Тачка 4.в. се не односи на системе заштите од противавионских пројектила који имају следеће карактеристике:*

- a. *Било који од наведених сензора за упозоравање на пројектиле:*
 - 1. *Пасивни сензори који достижу јачину јављања између 100-400 nm; или*
 - 2. *Активни пулсирајући Доплер системи за упозоравање на пројектиле;*
- б. *Дисперзивни системи за противелектронска дејства;*
- в. *Мамци, који испољавају и видљиви и инфрацрвени траг, за избегавање сусрета са противавионским пројектилима; и*
- г. *Инсталиран на „цивилном ваздухоплову” и има све наведене карактеристике:*
 - 1. *Систем заштите од противавионских пројектила је једино оперативан на посебном „цивилном ваздухоплову” у на којем је инсталиран посебан АМРС и за који је потребно све од наведеног:*
 - a. *Сертификат цивилног типа издат од органа надлежних за цивилно ваздухопловство једне или више држава чланица ЕУ или држава учесница Васенарског аранжмана; или*
 - б. *Сличан документ који је прихваћен од стране Међународне организације за цивилно ваздухопловство (ИКАО);*
 - 2. *Систем заштите од противавионских пројектила обезбеђује превенцију од неовлашћеног приступа „софтверу”; и*
 - 3. *Систем заштите од противавионских пројектила садржи и активни механизам који онемогућава систем да функционише када је уклоњен са „цивилног ваздухоплова” на којем је био инсталиран.*

5. Управљање ватром и одговарајућа опрема за узбуњивање и упозоравање, као и сродни системи, опрема за тестирање, захватање и закључавање циља и заштиту, како следи, специјално пројектована за војну употребу, и компоненте и прибор специјално пројектовани за горе наведено:

- a. **Нишани оружја, рачунари за бомбардовање, системи за усмеравање оружја и системи за управљање ватром;**
- б. **Системи за одређивање положаја циља, означавање, одређивање**

даљине до циља, осматрање или праћење; опрема за детекцију, прикупљање података, препознавање или идентификацију; опрема за уградњу сензора;

- в. Опрема за противелектронска дејства намењена средствима која подлежу контроли по 5.а или 5.б.;

Напомена: За потребе тачке 5.в. у опрему за противелектронско деловање спада и опрема за детекцију.

- г. Опрема за тестирање на терену или захватање и закључавање циља, специјално пројектована за средства која подлежу контроли по 5.а., 5.б. или 5.в.

6. Копнена возила и компоненте, како следи:

ВАЖНА НАПОМЕНА: За опрему за навођење и навигацију види тачку 11.

- а. Копнена возила и њихове компоненте, специјално пројектована, израђена или модификована за војну употребу;

Техничка напомена

За потребе тачке б.а. термин копнена возила укључује приколице.

- б. Остала копнена возила и компоненте, како следи:

1. Возила која имају све следеће карактеристике:

- који
- а. Произведена су или опремљена материјалом или компонентама пружају балистичку заштиту нивоа III (у складу са стандардом NIJ 0108.01 из септембра 1985. године или одговарајућим националним стандардом) или још бољу заштиту;
- б. Трансмисија која омогућује симултани погон на предње и задње точкове, укључујући и возила која имају додатне точкове за потребе ношења терета, било да ти точкови имају погон или не;
- в. Бруто тежина возила је већа од 4.500 kg; и
- г. Дизајнирана су или модификована за употребу ван друмова;

2. Компоненте које имају све следеће карактеристике:

- а. Специјално пројектоване за возила наведена под тачком б.б.1.; и
- б. Пружају балистичку заштиту нивоа III или више (у складу са стандардом NIJ 0108.01 из септембра 1985. године или одговарајућим националним стандардом) или још бољу заштиту.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Види такође тачку 13.а.

Напомена 1: Тачка б.а. укључује:

- а. Тенкове и остала војна наоружана возила и војна возила која су опремљена носачима за наоружање или опремом за постављање мина или лансирање убојних средстава која подлежу контроли по тачки 4;
- б. Оклопна возила;
- в. Амфибијска возила и возила за прелажење дубоких водених површина;
- г. Возила за извлачење и возила за вучу или превоз муниције или система оружја као и с тим повезану опрему за руковање товаром.

Напомена 2: Модификација копненог возила за војну употребу које подлеже контроли по тачки б.а. подразумева структуралну, електричну или механичку промену која укључује једну или више специјално пројектованих војних компоненти.

Те компоненте обухватају:

- а. Оплату пнеуматских гума специјално пројектованих за пружање заштите од метака;
- б. Оклопну заштиту виталних делова (нпр. резервоара за гориво или кабине возила);
- в. Посебна ојачања или носаче оружја;
- г. Светла за возњу у условима замрачења.

Напомена 3: Тачка б. се не односи на цивилна возила израђена или модификована за превоз новца или вредности.

Напомена 4: Тачка б. не контролише возила која испуњавају све следеће услове:

- а. Произведена су пре 1946. године;
- б. Немају делове који су наведени у НКЛ НВО и произведени су након 1945, изузев репродукција оригиналних компоненти или прибора за возило; и
- в. Немају у свом саставу наоружање наведено под тачком 1., 2. или 4. изузев у случају да је неупотребљиво и да не може да испуњава пројектил.

7. Хемијски агенси, и „биолошки агенси”, „агенси за сузбијање немира”, радиоактивни материјали, с тим у вези опрема, компоненте и материјали, како следи:

а. „Биолошки агенси” или радиоактивни материјали за уништење људи и животиња, опреме, усева или околине;

б. Агенси за хемијско ратовање:

1. Нервни агенси за хемијско ратовање:

а. О-Алкил (једнак или мањи од C₁₀ укључујући циклоалкил), алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) – фосфонофлуоридати, као што су:

Сарин (GB): О – изопропил метилфосфонофлуоридат (CAS 107-44-8); и

Соман (GD): О- пинацолул метилфосфонофлуоридат (CAS 96-64-0);

б. О-Алкил (једнак или мањи од C₁₀ укључујући циклоалкил) Н, Н-диалкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) фосфорамидоцијанидати, као што су:

Табун (GA): О-етил Н, Н-диметилфосфорамидоцијанидат (CAS 77-81-6);

в. О-Алкил (X или једнак или мањи од C₁₀ укључујући циклоалкил) С-2-диалкил (метил, етил, н-пропил или изопропил)- аминоетил алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) фосфонотиолати и одговарајуће алкалне и протонизоване соли, као што је:

VX: О-етил С-2-диизопропиламиноетил метил фосфонотиолат (CAS 50782-69-9);

2. Кожни агенси за хемијско ратовање:

а. Сумпорни отрови као што су:

1. 2-хлороетилхлорометилсулфид (CAS 2625-76-5);
2. Бис (2-хлороетил) сулфид (CAS 505-60-2);
3. Бис (2-хлороетилтио) метан (CAS 63869-13-6);
4. 1,2-бис (2-хлороетилтио) етан (CAS 3563-36-8);
5. 1,3-бис (2-хлороетилтио) –н-пропан (CAS 63905-10-2);
6. 1,4-бис (2-хлороетилтио) –н-бутан (CAS 142868-93-7);
7. 1,5-бис (2-хлороетилтио) –н-пентан (CAS 142868-94-8);
8. Бис (2-хлороетилтиометил) етер (CAS 63918-90-1);
9. Бис (2-хлороетилтиоетил) етер (CAS 63918-89-8).

- б. Луизити, као што су:
1. 2-хлоровинилдихлороарсин (CAS 541-25-3);
 2. Трис (2-хлоровинил) арсин (CAS 40334-70-1);
 3. Бис (2-хлоровинил) хлороарсин (CAS 40334-69-8).
- в. Азотни отрови (иперити) као што су:
1. HN1: бис (2-хлороетил) етиламин (CAS 538-07-8);
 2. HN2: бис (2-хлороетил) метиламин (CAS 51-75-2);
 3. HN3: трис (2-хлороетил) амин (CAS 555-77-1);
3. Агенци за онеспособљавање (психоактивне супстанце) у хемијском ратовању као што је:
- а. 3-квиниклидинил бензилат (BZ) (CAS 6581-06-2);
4. Дефолијанти намењени хемијском ратовању као што су:
- а. Бутил 2-хлоро-4-флуорофеноксиацетат (LNF);
- б. 2,4,5-трихлорофеноксиоцтенска киселина (CAS 93-76-5) помешана с 2,4-дихлорофеноксиоцтенске киселине (CAS 75-7) (наранџасти агенс – CAS 39277-47-9);
- в. Бинарни прекурсори и кључни прекурсори намењени хемијском ратовању како следи:
1. Алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) фосфонил дифлуориди као што су:
DF: метил фосфонилдифлуорид (CAS 676-99-3);
 2. О-Алкил (X или једнак или мањи од C₁₀ укључујући циклоалкил) О-2-диалкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) аминокетил алкил (метил, етил, н-пропил или изопропил) фосфонити и одговарајуће алкалне и протонизоване соли као што су:
QL: О-етил О-2-ди-изопропиламиноетил метилфосфонит (CAS 57856-11-8);
 3. Хлоросарин:О-изопропил метилфосфонохлоридат (CAS 1445-76-7);
 4. Хлоросоман:О-пинаколил метилфосфонохлоридат (CAS 7040-57-5);

г. „Агенси за сузбијање нереда” и хемикалије које чине њихов саставни део и комбинације истих, укључујући:

1. Бромобензил цијанид (CA) (CAS 5798-79-8);
2. О-хлоробензилиденемалононитрил (о-хлоробензалмалононитрил) (CS) (CAS 2698-41-1);
3. Фенилацил хлорид (о-хлороацетофенон) (CN) (CAS 532-27-4);
4. Дибенз-(б,ф)-1,4-оксазефин (CR) (CAS 257-07-8);
5. 10-хлоро-5, 10-дихидрофенарсазин, (фенарсазин хлорид), (Адамсит), (DM) (CAS 578-94-9);
6. Н-нонаноморфолин, (MPA) (CAS 5299-64-9);

Напомена 1: Тачка 7.г. не контролише „агенсе за сузбијање нереда” који су појединачно паковани у сврху самоодбране.

Напомена 2: Тачка 7.г. не контролише активне појединачне хемикалије и њихове комбинације идентификоване и паковане за производњу хране или медицинске сврхе.

д. Опрема специјално пројектована или модификована за војну употребу, за распршивање било чега од напред наведеног и за њу специјално пројектоване компоненте:

1. Материјали или агенси који подлежу контроли по тачки 7.а., 7.б. или 7.г.; или
2. Компоненте начињене од прекурсора који подлежу контроли по тачки 7.в.;

ђ. Опрема за заштиту и деконтаминацију, компоненте специјално пројектоване за то и посебно формулисане хемијске смеше како следи:

1. Опрема специјално пројектована или модификована за војну употребу, за одбрану од материјала који подлежу контроли по тачки 7.а. или 7.б. или 7.г. и за њу специјално пројектована намењене компоненте;
2. Опрема специјално пројектована или модификована за војну употребу за деконтаминацију објеката контаминираних материјалима који подлежу контроли по тачки 7.а. или 7.б. и за њу специјално пројектоване компоненте;

3. Хемијске смеше посебно развијене или формулисане за деконтаминацију објеката контаминираних материјалима који подлежу контроли по тачки 7.а. или 7.б.;

Напомена: Тачка 7.ђ.1. укључује:

- а. Јединице за кондиционирање ваздуха специјално пројектоване или модификоване за нуклеарно, биолошко или хемијско филтрирање;
- б. Заштитну одећу.

ВАЖНА НАПОМЕНА: За цивилне заштитне маске, заштитну и Деконтаминацијску опрему види такође категорију 1А004 на НКЛ РДН.

- е. Опрема, специјално пројектована или модификована за војну употребу, за детекцију и откривање или идентификацију материјала који подлежу контроли по тачкама 7.а., 7.б. или 7.г. и за њу специјално пројектоване компоненте;

Напомена: Тачка 7.е. не контролише дозиметре за праћење озрачености који представљају опрему за личну заштиту од зрачења.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Види такође и категорију 1А004 на НКЛ РДН.

- ж. „Биополимери” специјално пројектовани или прерађени за откривање или идентификацију агенаса за хемијско ратовање који се контролишу сходно 7.б. и културе посебних ћелија које се користе за њихову производњу;

- з. „Биокатализатори” за деконтаминацију или разградњу агенаса за хемијско ратовање и њихови биолошки системи како следи:

1. „Биокатализатори” специјално пројектовани за деконтаминацију или распадање CW агенаса који подлежу контроли по тачки 7.б. и који су резултат усмерене лабораторијске селекције или генетске манипулације биолошких система;

2. Биолошки системи који садрже генетске информације које се односе на производњу „биокатализатора” који се контролишу по тачки 7.з.1., како следи:

- а. „Експресивни вектори”;
- б. Вируси;
- в. Културе ћелија.

Напомена 1: 7.б. и 7.г. не контролишу следеће:

- a. Хлорцијан (Цијан хлорид) (CAS 506-77-4). Види одредницу 1C450.a.5. на НКЛ РДН;
- б. Цијановодична киселина (CAS 74-90-8);
- в. Хлор (CAS 7782-50-5);
- г. Карбонилхлорид (фозген) (CAS 75-44-5). Види одредницу 1C450.a.4. на НКЛ РДН;
- д. Дифозген (трихлорометил-хлороформат) (CAS 503-38-8);
- е. Не користи се од 2004;
- ж. Ксиллбромид, орто: (CAS 89-92-9), мета: (CAS 620-13-3), пара: (CAS 104-81-4);
- з. Бензилбромид (CAS 100-39-0);
- и. Бензилјодид (CAS 620-05-3);
- к. Бромоацетон (CAS 598-31-2);
- л. Бромцијан (Цијанбромид) (CAS 506-68-3);
- м. Бромометилетилкетон (CAS 816-40-0);
- н. Хлороацетон (CAS 78-95-5);
- о. Етилјодоацетат (CAS 623-48-3);
- п. Јодацетон (CAS 3019-04-3);
- р. Хлоропикрин (CAS 76-06-2). Види одредницу 1C450.a.7. на НКЛ РДН.

Напомена 2: *Културе ћелија и биолошки системи наведени у 7.ж. и 7.з.2. су искључиви и те тачке не контролишу ћелије или биолошке системе за цивилне сврхе, као што су пољопривреда, фармација, медицина, ветерина, животна средина, уклањање отпада или индустрија хране.*

8. „Енергетски материјали” и одговарајуће супстанце, како следи:

ВАЖНА НАПОМЕНА 1: *Види такође категорију 1C011 на НКЛ РДН.*

ВАЖНА НАПОМЕНА 2: *За пуњења и уређаје види тачку 4. и одредницу 1A008 из НКЛ РДН.*

Техничке напомене:

1. *За потребе ове тачке, осим 8.в.11. или 8.в.12., реч 'смеша' се односи на састав двеју или више супстанци у којој барем једна подлеже контроли по подтачкама тачке 8.*
2. *Било која супстанца наведена у подтачкама тачке 8. контролише се по овој листи чак и кад се користи за неке друге примене од оних наведених (нпр. TAGN се углавном користи као експлозив али се може користити и као гориво или као оксидатор).*
3. *За потребе ове тачке, величина честице је средња вредност пречника тежине или запреминске основе. Међународни или одговарајући национални стандарди ће бити коришћени приликом узимања узорака и одређивања величине честице.*

- a. „Експлозивни”, како следи, и њихове ‘смеше’:

1. ADNBF (аминодинитробензофуорохан или 7-амино-4,6-динитробензофуразане-1-оксид) (CAS 97096-78-1);
2. BNCP (цис-бис (5нитротетразолато) тетра амин-кобалт (III) перхлорат) (CAS 117412-28-9);
3. CL-14 (диамино динитробензофуороксан или 5,7-диамино-4,6-динитробензофуразан-1-оксид) (CAS 117907-74-1);
4. CL-20 (HN1W или хексанитрохексазаисовурцитан) (CAS 135285-90-4); клатрати од CL-20 (види такође 8.е.3. и 8.е.4. за његове „прекурсоре”);
5. CP (2-(5-цијанотетразолато) пента амин-кобалт (III) перхлорат) (CAS 70247-32-4);
6. DADE (1,1-диамино-2,2-динитроетилен, FOX7) (CAS 145250-81-3);
7. DATB (диаминотринитробензен9) (CAS 1630-08-6);
8. DDFP (1,4-динитродифуразанопиперазин);
9. DDPO (2,6-диамино-3,5-динитропиразин-1-оксид, PZO) (CAS 194486-77-6);
10. DIPAM (3,3'-диамино-2,2',4,4',6,6'-хексанитробифенил или дипикрамид) (CAS 17215-44-0);
11. DDNGU (DINGU или динитрогликолурил) (CAS 55510-04-8);
12. Фуразани, како следи:
 - а. DAAOF (диаминоазоксифуразан);
 - б. DAAzF (диаминоазофуразан) (CAS 78644-90-3);
13. НМХ и деривати (види такође тачке 8.е.5. за његове „прекурсоре”), како следи:
 - а. НМХ (Циклотетраметилентетранитрамин, октахидро-1,3,5,7-тетранитро-1,3,5,7-тетразин,1,3,5,7-тетранитро-1,3,5,7-тетразациклооктан, октоген) CAS 2691-41-0);
 - б. Дифлуороаминатед аналози НМХ
 - в. К-55 (2,4,6,8-тетранитро-2,4,6,8-тетразабицикло [3,3,0]-октаноне-3, тетранитросемиглуцоурил или кето-бициклиц НМХ (CAS 130256-72-3);

14. HNAD (хексанитроадамантан) (CAS 143850-71-9);
15. HNS (хексанитростилбен) (CAS 20062-22-0);
16. Имидазоли, како следи:
 - а. BNNII (окта hidro-2,5-бис(нитроимино)имидазо[4,5-д]имидазол);
 - б. DNI (2,4-динитроимидазол) (CAS 5213-49-0);
 - в. FDIA (1-флуоро-2,4-динитроимидазол);
 - г. NTDNIA (Н-(2-нитротриазол)-2,4-динитроимидазол);
 - д. PTIA (1-пицрул-2,4,5-тринитроимидазол);
17. NTNMI (1-(2-нитротриазол)-2-динитрометилен хидразин);
18. NTO (ONTA или 3-нитро-1,2,4-триазол-5-један) (CAS 932-64-9);
19. Полинитрокубани са више од четири нитро групе;
20. PYX(2,6-Бис(пицруламино)-3,5-динитропиридин)(CAS38082-89-2);
21. RDX и деривати, како следи:
 - а. RDX (циклотриметиленетринитрамин, циклонит, Т4, хексахидро-1,3,5-тринитро-1,3,5-1,3,5-триазин,1,3,5-тринитро-1,3,5-триаза-циклохексан, хексоген) (CAS 121-82-4);
 - б. Кето - RDX (К-6 или 2,4,6-тринитро-2,4,6-триаза-циклохексанон) (CAS 115029-35-1);
22. TAGN (триаминогуанидиненитрат) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (триаминотринитробензен) (CAS 3058-38-6) (види такође 8.е.7. за његове „прекурсор“);
24. TEDDZ (3,3,7,7-тетрабис(дифлуорамин) окта hidro-1,5-динитро-1,5-диазоцин);
25. Тетразоли, како следи:
 - а. NTAT (нитротриазол аминотетразол);
 - б. NTNT (1-Н-(2-нитротриазоло)-4-нитротетразол);
26. Тетрул (тринитрофенилметилнитрамин) (CAS 479-45-8);

27. TNAD (1,4,5,8-тетранитро-1,4,5,8-тетраазадекалин) (CAS135877-16-6) (види такође 8. е. б. за његове „прекурсоре”);
28. TNAZ (1,3,3-тринитроазетидин) (CAS 97645-24-4) (види такође 8.е. 2. за његове „прекурсоре”);
29. TNGU (SORGUYL или тетранитрогликолурил) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-тетранитро-пиридазино[4,5-д]пиридазин) (CAS 229176-04-9);
31. Триазини, како следи:
 - а. DNAM (2-окси-4,6-динитроамино-с-триазин) (CAS 19899-80-0);
 - б. NNHT (2-нитроимино-5-нитро-хексахидро-1,3-5-триазин) (CAS 130400-13-4);
32. Триазоли, како следи:
 - а. 5-азидо-2-нитротриазол;
 - б. ADHTDN (4-амино-3,5-дихидразино-1,2,4-триазол динитрамид) (CAS 1614-08-0);
 - в. ADNT (1-амино-3,5-динитро-1,2,4-триазол);
 - г. BDNTA ([бис-динитротриазол]амин);
 - д. DBT (3,3'-динитро-5,5-би-1,2,4-триазол) (CAS 30003-46-4);
 - ђ. DNBT (динитробистриазол) (CAS 70890-46-9);
 - е. Не користи се од 2010.;
 - ж. NTDNT (1-Н-(2-нитротриазоло) 3,5-динитротриазол);
 - з. PDNT (1-пицрул-3,5-динитротриазол);
 - и. TACOT (тетранитробензотриазолобензотриазол) (CAS 25243-36-1);
33. Било који експлозив који није наведен у тачки 8.а. и има:
 - а. Брзину детонације која прелази 8700 m/s на максималној густини, или
 - б. Притисак детонације који прелази 34 GPa (340 kbar);

34. Не користи се од 2013.;
35. DNAN (2,4-динитроанисол) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-динитро-2,6,8,12-тетраокса-4,10-диазаисовурцитан);
37. GUDN (гуанулуреа динитрамид) FOX-12 (CAS 217464-38-5);
38. Тетразини, како следе:
 - а. ВТАТ (бис(2,2,2-тринитроетил)-3,6-диаминотетразин);
 - б. LAX-112 (3,6-диамин-1,2,4,5-тетразин-1,4-диоксид);
39. Енергетски јонски материјали којима је степен топлјења између 343 К (70°C) и 373 К (100 °C) и чија брзина детонација прелази 6,800 m/s или имају притисак детонације који прелази 18 GPa (180 kbar);
40. ВТНЕН (бис(2,2,2-тринитроетил)-нитрамин) (CAS 19836-28-3);
41. FTDO (5,6-(3', 4'-фуразано) – 1,2,3,4-тетразин-1,3-диоксид);

Напомена: Тачка 8.а. укључује 'експлозивне кокристале'.

Техничка напомена:

'Експлозивни кокристал' је чврст материјал који се састоји од правилног тродимензионалног распореда два или више експлозивних молекула, од којих је барем један наведен у тачки 8.а.

- б. „Погонска горива” како следи:
 1. Било које чврсто „погонско гориво” теоретског специфичног импулса (у стандардним условима) већег од:
 - а. 240 секунди за не-метализовано, не-халогенизовано „погонско гориво”;
 - б. 250 секунди за не-метализовано, халогенизовано „погонско гориво”; или
 - в. 260 секунди за метализовано „погонско гориво”;
 2. Не користи се од 2013.;
 3. „Погонска горива” која имају вредност константе снаге (сила барута, специфична енергија) већу од 1 200 kJ/kg;
 4. „Погонска горива” која могу остварити стабилну линеарну брзину

сагоревања већу од 38mm/s у стандардним условима (измерено у облику инхибираног узорка у крафтордовој бомби) на 6,89 МПа (68,9 bar) притиска и 294 К (21 °С);

5. Еластомером модификовано ливено двобазно „погонско гориво” чија је деформација при највећем напрезању већа од 5% на 233 К (-40 °С);
 6. Било које „погонско гориво” које садржи супстанце наведене у тачки 8.а.;
 7. „Погонска горива”, која нису наведена на другом месту у НКЛ НВО, специјално пројектована за војну употребу;
- в. „Пиротехничке смеше”, горива и супстанце у вези с тим, како следи, те њихове смеше:

1. Горива за „ваздухоплове” специјално формулисана за војне сврхе;

Напомена: Горива за „ваздухоплове” која се контролишу по 8.е.1. су готови производи, а не њихови састојци.

2. Алан (алуминијски хидрид) (CAS 7784-21-6);
3. Борани и њихови деривати, како следи:
 - а. Карборани;
 - б. Хомолози борана, како следи:
 1. Декаборан (14) (CAS 17702-41-9);
 2. Пентаборан (9) (CAS 19624-22-7);
 3. Пентаборан (11) (CAS 18433-84-6);
4. Хидразин и деривати, како следи (види такође тачку 8.г.8. и 8.г.9. оксидирање хидразинских деривата):
 - а. Хидразин (CAS 302-01-2) концентрације 70% или веће;
 - б. Монометил хидразин (CAS 60-34-4);
 - в. Симетрични диметил хидразин (CAS 540-73-8);
 - г. Несиметрични диметил хидразин (CAS 57-14-7);

Напомена: Тачка 8.в.4.а. се не примењује на ‘смеше’ хидразина специјално формулисане за заштиту од корозије.

5. Метална горива, ‘смеше’ горива или „пиротехничке” ‘смеше’ у облику честица без обзира јесу ли оне сферичне, атомизоване,

за

сфероидалне, плочасте или млене, произведене од материјала чистоће 99% или више:

- а. Метали и њихове ‘смеше’, како следи:
1. Берилијум (CAS 7440-41-7) величине честица мање од 60 μm ;
 2. Гвоздени прах (CAS 7439-89-6) величине честица од 3 μm или мање произведен редукцијом оксида гвожђа водоником;
- б. ‘Смеше’ које садрже било шта од следећег:
1. Цирконијум (CAS 7440-67-7), магнезијум (CAS 7439-95-4) или њихове легуре честица величине мањих од 60 μm ; или
 2. Бор (CAS 7440-42-8) или боров карбид (CAS 12069-32-8) горива чистоће 85% или веће са величином честица мањом од 60 μm ;

без

Напомена 1: Тачка 8.в.5. примењује се на „експлозив” и горива,

обзира на то да ли су метали или легуре енкапсулирани у алуминијум, магнезијум, цирконијум или берилијум.

Напомена 2: Тачка 8.в.5.б. се примењује искључиво на метална горива у форми честица када су помешани са другим материјама у ‘смеси’ направљену у војне сврхе, као што су на пример суспензије течних „погонских горива” или „пиротехничке” ‘смеше’.

Напомена 3: Тачка 8.в.5.б.2. се не примењује на бор и бор карбид обогаћен бором-10 (20% или више укупног садржаја бора-10).

6. Војни материјали који садрже згушњиваче за угљоводонична горива посебно формулисана за употребу у бацачима пламена или запаљивој муницији, као што су метални стеарати или палмати (нпр. октал (CAS 637-12-7)) или палмитати;
7. Перхлорати, хлорати и хромати спојени с металом у праху или другим компонентама високоенергетског горива;
8. Сферични или сфероидални алуминијумски прах (CAS 7429-90-5) величине честица 60 μm или мање, произведен од материјала који садржи 99% или више алуминијума;

9. Титанијум субхидрид (TiX_n) стоихиометријског еквивалента $n = 0,65-1,68$;
10. Течна горива високе густине енергије која нису садржана у тачки 8.в.1., како следи:
- а. Мешовита горива, која садрже и чврсто и течено гориво (нпр. бор премаз), чија је на маси базирана густина енергије од 40 MJ/kg или већа;
 - б. Друга горива високе густине енергије и горивски адитиви (нпр. кубан, јонски раствор, JP-7, JP-10), чија је на волумену заснована густина енергије 37.5 GJ по кубном метру или већа, мерена на 293 K (20°C) и атмосферском притиску од једне атмосфере(101.325 kPa);
- Напомена: Тачка 8.в.10.б. се не примењује се на JP-4, JP-8, фосилно рафинирана горива или биогорива, или горива за моторе сертифициране за употребу у цивилном ваздухопловству.*
11. „Пиротехничке смесе” и пирофорни материјали, како следи:
- а. „Пиротехничке смесе” или пирофорни материјали специјално формулисани да побољшају или контролишу производњу енергије зрачења у било ком делу IR спектра;
 - б. Смеше магнезијума, политетрафлуороетилена (PTFE) и винилидин дифлуорид-хексафлуоропропилен кополимер (нпр. MTV);
12. Горивске смеше, „пиротехничке” смеше или „енергетски материјали”, који нису наведени на другом месту у тачки 8., а који поседују све што следи:
- а. Садржај већи од 0,5 % честица неких од следећих:
 1. Алуминијум;
 2. Берилијум;
 3. Бор;
 4. Цирконијум;
 5. Магнезијум; или
 6. Титанијум;
 - б. Честице наведене у тачки 8.в.12.а. величине мање од 200 nm у било ком смеру, и
 - в. Честице наведене у тачки 8.в.12.а. са садржајем метала од 60% или већим;

г. Оксидатори, како следи, те њихове 'смеше':

1. ADN (амонијум динитрамид или CP 12) (CAS 140456-78-6);
2. AP (амонијум перхлорат) (CAS 7790-98-9);
3. Смеше састављене од флуора и било којег од следећих састојака:
 - а. Остали халогени;
 - б. Кисеоник; или
 - в. Азот;

Напомена 1: Тачка 8.г.3. не контролише хлор трифлуорид (CAS 7790-91-2).

Напомена 2: Тачка 8.г.3. не контролише азотни трифлуорид (CAS 7783-54-2) у гасовитом стању.

4. DNAD (1,3-динитро-1,3-диазетидин) (CAS 78246-06-7);
5. HAN (хидроксиламонијум нитрат) (CAS 13465-08-2);
6. NAP (хидроксиламонијум перхлорат) (CAS 15588-62-2);
7. HNF (хидразинијум нитроформат) (CAS 20773-28-8);
8. Хидразин нитрат (CAS 37836-27-4);
9. Хидразин перхлорат (CAS 27978-54-7);
10. Течни оксидатори који су састављени од или који садрже инхибирану црвену запаљиву азотну киселину (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Напомена: 8.г.10. не контролише неинхибирану запаљиву азотну киселину.

д. Везива, пластификатори, мономери, полимери, како следи:

1. AMMO (азидометилметилоксетан и његови полимери) (CAS 90683-29-7) (види такође 8.е.1. за његове „прекурсоре”);
2. BAMO (3,3-бис(азидометил)оксетан и његови полимери) (CAS 17607-20-4) (види такође 8.е.1. за његове „прекурсоре”);
3. BDNPA (бис (2,2-динитропропил)ацетал) (CAS 5108-69-0);

4. BDNPF (бис (2,2-динитропропил)формал) (CAS 5917-61-3);
5. BTTN (бутанетриолтринитрат) (CAS 6659-60-5) (види такође 8.е.8. за његове „прекурсоре”);
6. Енергетски мономери, пластификатори и полимери, посебно формулисани за војну употребу који садрже било које:
 - а. Азотне групе;
 - б. Азидо групе;
 - в. Нитратне групе;
 - г. Нитразне групе; или
 - д. Дифлуороамино групе;
7. FАMAO (3-дифлуороаминометил-3-азидометил оксетан) и његови полимери;
8. FEFO (бис-(2-флуоро-2,2-динитроетил)формал) (CAS 17003-79-1);
9. FPF-1 (поли-2,2,3,3,4,4-хексафлуоропентан-1,5-диол формал) (CAS 376-90-9);
10. FPF-3 (поли-2,4,4,5,5,6,6-хептафлуоро-2-три-флуорометил-3-оксахептан-1,7 -диол формал);
11. GAP (глицидилазид полимер) (CAS 143178-24-9) и његови деривати;
12. НТРВ (полибутадиен с хидроксил завршецима) с функционалношћу хидроксила једнаком или већом од 2,2 и мањом или једнаком 2,4, хидроксилне вредности мање од 0,77 meq/g и вискозитета на 30 °C мањег од 47 поисе (CAS 69102-90-5);
13. Алкохолне функционалне групе поли (епихлорохидрин), поли (епихлорохидриндиол) и триол, малих молекуларних тежина (мањих од 10.000), као што следи:
 - а. Поли (епихлорохидриндиол);
 - б. Поли (епихлорохидринтриол);
14. NENAs (нитратоетилнитрамин једињења) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 и 85954-06-9);
15. PGN (Poli-GLYN, полиглицидилинитрат или поли(нитратометилоксиран) (CAS 27814-48-8);

16. Poli-NIMMO (поли нитратометилметилоксетан), poli-NMMO или поли (3-нитратометил-3-метилоксетан) (CAS 84051-81-0);
17. Полинитроортокарбонати;
18. TVOPA (1,2,3-трис[1,2-бис(дифлуороамино)етокси] пропан или трис винокси адукт пропана) (CAS 53159-39-0).
19. 4,5 диазидометил-2-метил-1,2,3-триазол (исо-DAMTR);
20. PNO (поли(3-нитрато оксетан));

ђ. „Адитиви”, како следи:

1. Базни бакарни салицилат (CAS 62320-94-9);
2. ВНЕГА (бис-(2-хидроксиетил)гликоламид) (CAS 17409-41-5);
3. ВНО (бутадиененитрилеоксид) (CAS 9003-18-3);
4. Деривати фeroцена, како следи:
 - а. Бутацен (CAS 125856-62-4);
 - б. Катоцен (2,2-бис-етилфероценил пропан) (CAS 37206-42-1);
 - в. Фeroцен карбоксилне киселине и естери фeroцен карбоксилне киселине;
 - г. н-бутил-фeroцен (CAS 31904-29-7);
 - д. Остали деривати адуктираног полимер фeroцена који нису наведени на другом месту у тачки 8.ђ.4.;
 - ђ. Етил фeroцен (CAS 1273-89-8);
 - е. Пропил фeroцен;
 - ж. Пентил фeroцен (CAS 1274-00-6);
 - з. Дициклопентил фeroцен;
 - и. Дициклохексил фeroцен;
 - ј. Диетил фeroцен (CAS 1273-97-8);
 - к. Дипропил фeroцен;

- л. Дибутил фeroцен (CAS 1274-08-4);
- љ. Дихексил фeroцен (CAS 93894-59-8);
- м. Ацетил фeroцен (CAS 1271-55-2)/1,1'-диацетил фeroцен (CAS 1273-94-5);
- 5. Оловни бета-ресорцилат (CAS 20936-32-7);
- 6. Оловни цитрат (CAS 14450-60-3);
- 7. Оловно-бакрени хелати бета-ресорцилата или салицилата (CAS 68411-07-4);
- 8. Оловни малеат (CAS 19136-34-6);
- 9. Оловни салицилат (CAS 15748-73-9);
- 10. Оловни станат (CAS 12036-31-6);
- 11. MAPO (трис-1-(2-метил)азиридинил фосфин оксид) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (бис(2-метил азиридирил) 2-(2-хидроксипропанокси) пропиламино фосфин оксид); и остали MAPO деривати;
- 12. Метил BAPO (бис(2-метил азиридирил) метиламино фосфин оксид) (CAS 85068-72-0);
- 13. Н-метил-п-нитроанилин (CAS 100-15-2);
- 14. 3-Нитраза-1,5-пентан диисоцијанат (CAS 7406-61-9);
- 15. Агенси органо-металних спојева, како следи:
 - а. Неопентил[диаллил]окси, три[диоцтил]фосфато-титанат (CAS 103850-22- 2); такође познат као титанијум IV, 2,2[бис 2-пропенолато- метил, бутанолато, трис (диоктил) фосфато] (CAS 110438-25-0); или LICA 12 (CAS 103850-22-2);
 - б. Титанијум IV, [(2-пропенолато—1) метил, н-пропанолатометил]бутанолато-1, трис[диоцтул] пирофосфат или KR 3538;
 - в. Титанијум IV, [(2-пропенолато—1) метил, н-пропанолатометил] бутанолато-1, трис(диоцтул)фосфат;
- 16. Полицијанодифлуороаминоетиленоксид;
- 17. Повезујући агенси, како следи:

- а. 1,1R,1S-тримесоил-трис(2-етилазиридин) (НХ-868, ВІТА) (CAS 7722-73-8);
- б. Полифункционални азиридин амиди са изофталичном, тримесичном, изоцијануричном или триметиладипичном структуром која има 2-метил или 2-етил азиридин групу;

Напомена: Тачка 8.ђ.17.б. укључује:

а. 1,1Н-изофталоил-бис (2-метилазиридин)(НХ-752) (CAS 7652-64-4);

б. 2,4,6-трис(2-етил-1-азиридинил)-1,3,5 триазин (НХ-874)(CAS 18924-91-9);

в. 1,1'-триметиладипоил-бис(2-етилазиридин) (НХ-877) (CAS 71463-62-2).

- 18. Пропиленимин (2-метилазиридин) (CAS 75-55-8);
- 19. Суперфини оксид гвожђа (Fe₂O₃) CAS 1317-60-8 специфичне површине веће од 250м/г и просечне величине честица од 3,0 нм или мање;
- 20. ТЕРАН (тетраетиленпентааминеакрилонитрил) (CAS 68412-45-3); цијаноетилизовани полиамини и њихове соли;
- 21. ТЕРАНОЛ (тетраетиленпентааминеакрилонитрилеглицидол) (CAS 68412-46-4); цијаноетилизовани полиамини слични глицидолу и њиховим солима;
- 22. ТРВ (трифенил бизмут) (CAS 603-33-8);
- 23. ТЕРВ (трис (етоксифенил) бизмут) (CAS 90591-48-3);

е. „Прекурсори”, како следи:

***ВАЖНА НАПОМЕНА:** Референце у 8.е. се односе на „Енергетске материје” које подлежу контроли, а које се производе од ових супстанци.*

- 1. ВСМО (3,3-бис(хлорометил)оксетан) (CAS 78-71-7) (види такође 8.д.1. и 8.д.2.);
- 2. Динитроазетидин-т-бутил сол (CAS 125735-38-8) (види такође 8.а.28);
- 3. Хексаазаизовурцитан деривати укључујући НВІW (хексабензилхексаазаизовурцитан) (CAS 124782-15-6) (види такође 8.а.4.) и ТАІW (тетраацетилдобензилхексаазаизовурцитан) (CAS 182763-60-6) (види такође 8.а.4.);

4. Не користи се од 2013.;
 5. ТАТ (1,3,5,7 тетраацетил-1,3,5,7-тетрааза циклооктан) (CAS 41378-98-7) (види такође 8.а.13.);
 6. 1,4,5,8-тетраазадекалин (CAS 5409-42-7) (види такође 8.а.27.);
 7. 1,3,5-трихлоробензен (CAS 108-70-3) (види такође 8.а.23.);
 8. 1,2,4-трихидроксибутан (1,2,4-бутанетриол) (CAS 3068-00-6) (види такође 8.д.5.);
 9. DADN (1,5-диацетил-3,7-динитро-1,3,5,7-тетраза-циклооктан) (види такође 8.а.13.).
- ж. Прах и облици од 'реактивног материјала', како следи:
1. Прах било којег од наведених материјала чија је величина честице мања од 250µm, у било којем смеру и није наведен у тачки 8.
 - а. Алуминијум;
 - б. Ниобиум;
 - в. Бор;
 - г. Цирконијум;
 - д. Магнезијум;
 - ђ. Титан;
 - е. Тантал;
 - ж. Волфрам;
 - з. Молибден;
 - и. Хафнијум;
 2. Облици који нису наведени у тач. 3, 4, 12 или 16., произведени су праха који је наведен у Тачки 8.ж.1.

од

Техничке напомене:

1. 'Реактивни материјали' дизајнирани су да производе егзотермну реакцију при високим степеном трења и служе као облога или кућиште у бојевим главама.
2. Облици од 'реактивног материјала', производе се, на пример, у поступку високоенергетског кугличног мљења.
3. Облици од 'реактивног материјала' производе се, на пример, ласерским синтеровањем.

Напомена 1: Тачка 8. се не односи на следеће супстанце осим ако су спојене или помешане с „енергетским материјалом” наведеним под Тачком 8.а. или металима у праху под Тачком 8.в.:

- а. Амонијак пикрат (CAS 131-74-8);

- б. *Црни барут;*
- в. *Хексанитродифениламин (CAS 131-73-7);*
- г. *Дифлуороамин (CAS 10405-27-3);*
- д. *Азотни скроб (CAS 9056-38-6);*
- ђ. *Калијумов нитрат (CAS 7757-79-1);*
- е. *Тетранитронафтален;*
- ж. *Тринитроанисол;*
- з. *Тринитронафтален;*
- и. *Тринитроксилен;*
- ј. *Н-пиролидинон; 1-метил-2-пиролидинон (CAS 872-50-4);*
- к. *Диоктилмалеат (CAS 142-16-5);*
- л. *Етилхексилакрилат (CAS 103-11-7);*
- љ. *Триетилалуминиј (TEA) (CAS 97-93-8), триметилалуминиј (ТМА)(CAS 75-24-1) и остали пирофорични метални алкили и арили литијума, натријума, магнезијума, цинка или бора;*
- м. *Нитроцелулоза (CAS 9004-70-0);*
- н. *Нитроглицерин (или глицеролтринитрат, тринитроглицерин) (NG) (CAS 55-63-0);*
- њ. *2,4,6-тринитротолуен (TNT) (CAS 118-96-7);*
- о. *Етилендијаминдинитрат (EDDN) (CAS 20829-66-7);*
- п. *Пентаеритритолтетранитрат (PETN) (CAS 78-11-5);*
- р. *Оловни азид (CAS 13424-46-9), нормални (CAS 15245-44-0) и основни оловни стифнат (CAS 12403-82-6) и примарни експлозивни или смесице за капислирање које садрже азиде или спојеве азиде;*
- с. *Триетиленегликолдинитрат (TEGDN) (CAS 111-22-8);*
- т. *2,4,6-тринитроресорцинол (стифнична киселина) (CAS 82-71-3);*

- ћ. Диетилдифенил уреа (CAS 85-98-3); диметилдифенил уреа (CAS 611-92-7); метилетилдифенил уреа [Централити];
- у. Н,Н-дифенилуреа (несиметрична дифенилуреа) (CAS 603-54-3);
- ф. Метил-Н,Н-дифенилуреа (метилна несиметрична дифенилуреа) (CAS 13114-72-2);
- х. Етил-Н,Н-дифенилуреа (етилна несиметрична дифенилуреа) (CAS 64544-71-4);
- ц. 2-Нитродифениламин (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
- ч. 4-Нитродифениламин (4-NDPA) (CAS 836-30-6);
- и. 2,2-динитропропанол (CAS 918-52-5);
- ш. Нитрогванидин (CAS 556-88-7) (види категорију IC011.д. на НКЛ РДН).

Напомена 2: Тачка 8. се не односи на амонијум перхлорат (8.г.2.) и НТО (8.а.18.) или катоцен (8.ђ.4.б.), и који испуњавају све следеће критеријуме:

- а. Специјално обликован и формулисан за цивилну употребу уређаја гасне генерације;
- б. Налазе се у облику једињења или смеше, са неактивним термо везивима или пластификаторима и имају масу мању од 250 g;
- в. Садрже максимум 80% амонијум перхлората (8.г.2.) у маси активног материјала;
- г. Имају мање од или до 4 g НТО (8.а.18.); и
- д. Имају мање од или до 1 g катоцена (8.ђ.4.б.).

9. Ратни бродови и борбена пловна средства (површинска или подводна), специјална морнаричка опрема и прибор, компоненте и друга површинска пловила, како следи:

ВАЖНА НАПОМЕНА: За опрему за навођење и навигацију види тачку 11.

- а. Пловна средства и компоненте, као што следи:
 - 1. Пловна средства (површинска или подводна) специјално пројектована или модификована за војну употребу, без обзира да ли су тренутно на поправци или су у функцији и без обзира да ли садрже или не системе за испаливање убојних средстава или оклоп, као и труп и делови таквих пловних средстава и њихове компоненте, специјално пројектоване за војну употребу;

2. Површинска пловна средства, која нису одређена у тачки 9.а.1. и која поседују било који део од наведених, фиксиран или уграђен у пловно средство:

а. Аутоматско оружје – наведено у тачки 1. или оружје наведено у тачкама 2., 4., 12. или 19. или ‘додачи’ или постоља за оружје калибра 12,7 mm или већег.

Техничка напомена

‘Додачи’ се односе на додатке који се монтирају на оружје или структурално појачање за потребе инсталирања оружја.

б. Системи за управљање ватром одређени у тачки 5.;

в. Који поседују све од наведеног:

1. ‘Хемијску, биолошку, радиолошку и нуклеарну заштиту (ХБРН)’; и
2. ‘Систем за поливање или спирање’ дизајниран за потребе деконтаминације; или

Техничке напомене:

1. *‘ХБРН заштита’ је посебан унутрашњи простор који*

поседује карактеристике као што су надпритисак, изолација вентилационих система, ограничени вентилациони отвори са ХБРН филтерима и ограничене тачке приступа запослених које садрже и ваздушне коморе.

2. *‘Систем поливања или спирања’ је систем спреја са морском водом који има могућност истовременог поливања спољне конструкције и палубе пловног средства.*

г. Активни системи заштите од оружја одређени у тачкама 4.б., 5.в., 11.а. и који садрже било шта од наведеног:

1. ‘ХБРН заштиту’;
2. Труп и конструкцију, специјално пројектоване за смањење радарског одраза;
3. Уређаје за смањење термичког одраза (нпр. систем хлађења издувног гаса), искључујући оне специјално пројектоване за повећање свеукупне ефикасности енергетског постројења или за смањење утицаја на животну средину; или
4. Систем демагнетизације дизајниран за смањење магнетног одраза целог пловног средства.

- б. Мотори и погонски системи, како следи, специјално пројектовани за војну употребу и компоненте специјално пројектоване за војну опрему:
1. Дизел мотори специјално пројектовани за подморнице које имају обе наведене карактеристике:
 - а. Излазну снагу 1,12 MW (1.500 КС) или више; и
 - б. Број обртаја 700 обр/мин или више;
 2. Електрични мотори специјално пројектовани за подморнице који имају све следеће карактеристике:
 - а. Снагу већу од 0,75 MW (1.000 КС);
 - б. Брза промена смера обртања;
 - в. Хлађење течномшћу; и
 - г. Потпуно су затворени;
 3. Не-магнетни дизел мотори који имају следеће карактеристике:
 - а. Снагу од 37,3 kW (50 КС) или више; и
 - б. Не-магнетни садржај од преко 75% укупне масе;
 4. 'Погонски системи независни од ваздуха' (AIP), специјално пројектовани за подморнице.

Техничка напомена:

'Погонски системи независни од ваздуха' допуштају да подморница крећући се под водом користи свој погонски систем без атмосферског кисеоника, током дужег временског периода него што би то омогућавале батерије. То не укључује нуклеарну енергију.

- в. Подводне направе за детекцију, специјално пројектоване за војну употребу, њихови управљачки уређаји и компоненте
- г. Мреже за подморнице и торпеда специјално пројектоване за војну употребу.
- д. Није у употреби од 2003.;
- ђ. Непропусни пролази за каблове и цеви кроз труп и конектори специјално пројектована за војну употребу које омогућују везу с опремом ван пловног средства и компоненте специјално пројектоване за војну употребу.

Напомена: Тачка 9.ђ. обухвата конекторе за пловна средства, било једнопроводне, вишепроводне, коаксијалне конекторе или таласоводне, и непропусни пролази за каблове и цеви кроз

труп, при чему они остају водонепропусни и задржавају тражене карактеристике на морским дубинама које прелазе 100 м; оптичке конекторе и оптичка средства специјално пројектована за пренос „ласерског“ зрака независно од дубине. Овде не спадају обична погонска вратила и шипке за управљање хидродинамичким контролним направама.

е. Бешумни лежајеви који поседују било шта од наведеног, њихове компоненте и опрема која садржи овакве лежајеве, специјално пројектоване за војну употребу:

1. Гасна или магнетна суспензија;
2. Активна контрола пригушења одраза; или
3. Контрола пригушења вибрације.

10. „Ваздухоплови”, „летелице лакше од ваздуха”, „беспилотне летелице” („УАВ”), ваздухопловни мотори и „ваздухопловна опрема”, сродна опрема и компоненте, специјално пројектоване или модификоване за војну употребу:

ВАЖНА НАПОМЕНА: За опрему за навођење и навигацију види тачку 11.

а. „Ваздухоплови” са посадом и „летелице лакше од ваздуха”, и за њих специјално пројектоване компоненте;

б. Не користи се од 2011.;

в. Беспилотни „ваздухоплови” и „летелице лакше од ваздуха” и опрема за њих, и за њих специјално пројектоване компоненте:

1. „УАВ”, летелице на даљинско управљање (РПВ), аутономне летелице које је могуће програмирати и „летелице лакше од ваздуха”;
2. Лансери, опрема за евакуацију и земаљска опрема;
3. Припадајућа опрема за комадовање и контролу;

г. Ваздухопловни мотори и за њих посебно намењене компоненте;

д. Опрема за допуну горива у лету, посебно дизајнирана или модификована у следеће сврхе, и за њу посебно намењене компоненте:

1. за „ваздухоплове”, наведене под тачком 10.а.; или
2. за беспилотне „ваздухоплове”, наведене под тачком 10.в.;

ђ. ‘Земаљска опрема’ развијена посебно за „ваздухоплове” који подлежу контроли по тачки 10.а. или за ваздухопловне моторе наведене под тачком 10.д.;

Техничка напомена

‘Земаљска опрема’ обухвата уређаје за допуњавање горива под притиском и опрему намењену за рад у објектима у ограниченом подручју.

- е. Опрема за спашавање живота посаде, заштитна опрема и други уређаји за присилно напуштање ваздухоплова у опасности, који нису наведени под тачком 10.а., намењени за „ваздухоплов” споменут под тачком 10.а.;

Напомена: Тачка 10.е. не контролише кациге за посаду које не садрже или немају монтирне елементе или спојнице за опрему наведену у Националној контролној листи наоружања и војне опреме.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Кациге су такође наведене под тачком 13.в.

- ж. Падобрани, параглајдери и припадајућа опрема, како следи, и специјално дизајниране компоненте за њих:
1. Падобрани који нису наведени на другом месту у НКЛ НВО;
 2. Параглајдери;
 3. Опрема специјално пројектована за падобранце на великим висинама (нпр. одела, специјалне кациге, системи за дисање, опрема за навигацију);
- з. Опрема за контролу избацивања терета и системи аутоматског управљања пројектовани за парашутирани терет.

Напомена 1: Тачка 10.а. не контролише „ваздухоплове” или „летелице лакше од ваздуха”, или варијанте „ваздухоплова” специјално пројектоване за војну употребу који поседују све од наведеног:

- а. Нису борбени „ваздухоплови”;
- б. Нису конфигурисани за војну употребу, нити опремљени прибором или додацима који су специјално пројектовани или модификовани за војну употребу; и
- в. Који су сертификовани за цивилну употребу од стране надлежних цивилних ваздухопловних органа једне или више држава чланице ЕУ или државе учеснице Васенарског аранжмана.

Напомена 2: Тачка 10.г. се не односи на:

- а. Ваздухопловне моторе пројектоване или модификоване за војну употребу који су сертификовани од стране цивилних ваздухопловних органа једне или више држава чланица ЕУ или

држава учесница Васенарског аранжмана да се користе на „цивилном ваздухоплову”, или за њих специјално пројектоване компоненте;

б. Клипне моторе и за њих посебно намењене компоненте, изузев оне који су специјално дизајнирани за „УАВ”.

Напомена 3: *Према тачки 10.а. и тачки 10.г. специјално пројектоване компоненте и припадајућа опрема за не-војне „ваздухоплове” или ваздухопловне моторе модификоване за војну употребу односи се само на оне војне компоненте и припадајућу војну опрему коју је потребно модификовати за војну употребу.*

Напомена 4: *Према тачки 10.а. војна употреба подразумева: борбена дејства, војно извиђање, напад, војну вежбу, логистичку подршку, као и превоз и десант трупа или војне опреме.*

Напомена 5: *Тачка 10.а. не односи се на „ваздухоплове” који:*

а. су произведени пре 1946. године;

б. Не обухватају ставке наведене у НКЛ НВО, изузев ако су оне потребне за испуњење стандарда безбедности и пловидбености у једној или више држава чланица ЕУ или држава учесница Васенарског аранжмана; и

в. Не садрже оружје наведено у НКЛ НВО, изузев ако је неупотребљиво и немогуће га је довести у оперативно стање.

11. Електронска опрема, „свемирске летелице” и њихове компоненте које се не контролишу ни по једној другој основи на овој НКЛ НВО, како следи:

а. Електронска опрема специјално пројектована за војну употребу и за њу специјално пројектоване компоненте;

Напомена: *Тачка 11.а. укључује:*

а. Опредм за електронску подршку, заштиту и електронски напад (нпр. опрему намењену за електронско ометање и обманљивање радара, комуникационих пријемника или друге врсте ометања пријема, онемогућавање рада, смањење ефикасности коришћења или онеспособљавање и уништавања електронских средстава и система непријатеља укључујући и њихову опрему за електронску заштиту);

б. Делове осетљиве на различите фреквенције;

в. Електронске системе или опрему намењену за надзор и

контролу електромагнетног спектра у војно обавештајне или безбедносне сврхе или за заштиту против таквог надзора и праћења;

- г. Подводну заштиту укључујући акустично и магнетно ометање и обмањивање, опрему намењену убацавању спољнег или погрешног сигнала на сонарне пријемнике;*
- д. Опрему за безбедност обраде података, опрему за сигурност података те опрему за сигурност преноса знакова током крипто процеса;*
- ђ. Опрему за идентификацију, препознавање и унос шифри, те опрему за израду, дистрибуцију и управљање криптографским кључевима;*
- ж. Опрему за навођење и навигацију;*
- з. Дигиталну радио опрему за пренос информација;*
- и. Дигиталне демодулаторе посебно конструисане за надзор сигнала;*
- ј. „Аутоматизоване системе за командовање и контролу”.*

ВАЖНА НАПОМЕНА: *За „софтвер” везан за војни „софтверски” дефинисан радио (SDR), види тачку 21.*

- б.** *Опрема за ометање сателитских система за глобалну навигацију (GNSS) и за њу специјално пројектоване компоненте;*
- в.** *„Свемирске летелице” посебно пројектоване или модификоване за војну употребу, и компоненте „свемирских летелица” специјално намењене за војну употребу.*

12. Системи оружја с великом кинетичком енергијом и припадајућа опрема, како следи, као и за њих специјално пројектоване компоненте:

- а.** *Системи оружја који користе кинетичку енергију специјално пројектовани уништењу циља или изазивању прекида задатка који циљ извршава;*
- б.** *Специјално пројектована средства за тестирање и евалуацију и модели за тестирање, укључујући дијагностичке инструменте и циљеве за динамичко тестирање кинетичких пројектила и система.*

ВАЖНА НАПОМЕНА: *За системе оружја који користе поткалибарну муницију или који раде само на хемијски погон и припадајућу муницију, види тачке 1. до 4.*

Напомена 1: Тачка 12. обухвата следеће, уколико је специјално пројектовано за оружане системе који користе кинетичку енергију:

- а. Системе лансирних погона способних за убрзање масе веће од 0,1 g до брзина већих од 1,6 km/s, у виду појединачне или брзе паљбе;
- б. Стварање примарне снаге, електрични оклоп, складиштење енергије (нпр. кондензатори за складиштење високе енергије), управљање топлотом, хлађење, опрема за укључивање или руковање горивом; и електричне везе између довода струје, топовске и остале функције електричног покретања куполе;

ВАЖНА НАПОМЕНА: Види такође ЗА001.д.2. НКЛ РДН за кондензаторе за складиштење високе енергије.

- в. Одређивање положаја, праћење, системи за управљање паљбом или системи за проверу штете;
- г. Претраживаче за самонавођење, погонске системе за навођење или скретање пројектила (латерално убрзање).

Напомена 2: По тачки 12. се контролишу системи оружја који користе било који од доле наведених начина погона:

- а. Електромагнетни;
- б. Електротермални;
- в. Плазма;
- г. Лагани гас; или
- д. Хемијски (кад се користи у комбинацији с било којим од горе наведених).

13. Оклопна или заштитна опрема и конструкције и компоненте, како следи:

- а. Металне или неметалне оклопне плоче како следи:
 1. Произведене у складу с војним стандардима или спецификацијама; или
 2. Употребљиве за војне сврхе.

ВАЖНА НАПОМЕНА: За оклопне плоче за заштиту тела

види

тачку 13.г.2.

- б. Конструкције од металних или неметалних материјала или комбинација специјално пројектованих за пружање балистичке заштите за војне системе, и за то специјално пројектоване компоненте;
- в. Кациге произведене према војним стандардима или спецификацијама, или одговарајућим националним стандардима, и за то специјално пројектоване калота кациге, унутрашња опрема или ублаживачи удара;

ВАЖНА НАПОМЕНА: *За друге компоненте војних кацига или опрему за њих погледати релевантну тачку.*

- г. Заштита за тело или заштитна одећа и њихове компоненте, како следи:

1. Меки панцир или заштитна одећа произведена у складу с војним стандардима или спецификацијама, или другим сличним стандардима и за то посебно намењене компоненте;

Напомена: *За потребе тачке 13.г.1, војни стандарди или спецификације садрже, као минимум, спецификације за заштиту од распрскавања.*

2. Тврде балистичке плоче које омогућавају балистичку заштиту до нивоа III или више од тога (NIJ 0101.06 јули 2008) или еквивалентна национална опрема.

Напомена 1: *Тачка 13.б. укључује материјале који су специјално пројектовани за израду експлозивно-реактивног оклопа или за изградњу војних склоништа.*

Напомена 2: *Тачка 13.в. не контролише конвенционалне челичне кациге без обзира јесу ли модификоване или направљене тако да могу да прихвате или буду опремљене било којом врстом помоћних делова.*

Напомена 3: *Тачка 13.в. и г. не контролише кациге, заштиту за тело или заштитну одећу када их корисник користи у сврхе заштите сопственог живота.*

Напомена 4: *Од кацига специјално пројектованих за особе које се баве деактивирањем експлозивних направа тачка 13. контролише само оне које су специјално пројектоване за војну употребу.*

ВАЖНА НАПОМЕНА 1: *Види такође категорију 1А005 на НКЛ РДН.*

ВАЖНА НАПОМЕНА 2: *За „vlakнасте или филаментне материјале” који се користе у производњи оклопа за тело и кацига, види категорију 1С010 на НКЛ РДН.*

- 14. ‘Специјализована опрема за војну обуку’ или симулиране војне сценарије, симулатори специјално пројектовани за обуку за коришћење било које врсте ватреног оружја или наоружања које контролишу тачке 1. или 2. и за то специјално пројектоване компоненте и прибор.**

Техничка напомена:

Термин 'специјализована опрема за војну обуку' подразумева војне типове тренажера напада, тренажера лета, тренажера радарских циљева, генераторе радарских циљева, направе за обуку са оружјем, тренажере против-подморничког ратовања, симулаторе лета (укључујући центрифуге за обуку пилота/астронаута), тренажере радара, тренажере инструмената лета, навигацијске тренажере, тренажере лансирања пројектила, опрему за циљеве, аутоматске „ваздухоплове”, тренажере наоружања, тренажере беспилотних „ваздухоплова”, покретне тренажере и опрему за обуку за копнене војне операције.

Напомена 1: *Тачка 14. обухвата генераторе слике и интерактивне системе околине за симулаторе уколико су специјално пројектовани или модификовани за војну употребу.*

Напомена 2: *Тачка 14. не контролише опрему специјално пројектовану за обучавање за коришћење ловачког или спортског оружја.*

- 15. Опрема за приказ слике или за противмере, како следи, специјално пројектована за војну употребу и за то специјално пројектоване компоненте и прибор:**

- a. Опрема за снимање и обраду слике;
- б. Camere, опрема за фотографисање и обраду филма;
- в. Опрема за изоштравање слике;
- г. Опрема за приказ инфрацрвене или термичке слике;
- д. Опрема за приказ слике уз помоћ радара и сензора;
- ђ. Опрема за заштиту од ометања и против заштите од ометања за опрему која подлеже контроли по тачкама 15.а. до 15.д.

Напомена: Тачка 15.ђ. укључује опрему намењену ометању рада или ефикасности војних система за приказ слике или свођењу њихових способности на минимум.

Напомена 1: У тачки 15. термин специјално пројектоване компоненте обухвата напред наведено ако је специјално пројектовано у војне сврхе:

- a. Делови за претварање инфрацрвене слике;
- б. Делови за изоштравање слике (осим прве генерације);
- в. Микроканалне плоче;
- г. Електронске цеви за телевизијске камере предвиђене за рад са малим осветљањем;
- д. Детекторски низови (укључујући електронску међуповезаност или системе читавања);
- ђ. Пироелектрични делови телевизијских камера;
- е. Расхладни уређаји за системе за приказ слике;
- ж. Електричне бленде фотохромног или електро-оптичког типа које имају време експозиције мање од 100 μ s осим када се ради о блендама које су саставни део брзих камера;
- з. Обртачи слике с оптичким влакнима;
- и. Спојеви полупроводника и фотокатода.

Напомена 2: Тачка 15. не контролише „појачивачи слике прве генерације” или опрему која је специјално пројектована за уграђивање у „делове за изоштравање слике прве генерације”.

ВАЖНА НАПОМЕНА: За статус нишана за оружје чији је саставни део „појачивач слике прве генерације” види тачке 1., 2. и 5.а.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Види такође категорије 6А002.а.2. и 6А002.б на НКЛ РДН.

- 16. Откивци, одливци и остали недовршени производи, специјално пројектовани за производе који подлежу контроли по тачкама 1. до 4., 6., 9., 10.,12.или19.**

Напомена: Тачка 16. се примењује на недовршене производе када се могу идентификовати по материјалном саставу, геометрији или функцији.

17. Разноврсна опрема, материјали и „библиотеке”, како следи, и за то специјално пројектоване компоненте:

- а. Целовит прибор за роњење и подводно пливање, специјално пројектован или модификован за војну употребу, како следи:
1. Целовит прибор за самостално роњење са кисеоником затвореног или полузатвореног система;
 2. Прибор за подводно пливање специјално пројектован за употребу са прибором за роњење који је наведен у тачки 17.а.1.;

ВАЖНА НАПОМЕНА: Види такође 8А002.њ. на НКЛ РДН.

- б. Грађевинска опрема специјално пројектована за војне сврхе.
- в. Наставци, премази и обраде за смањење одраза, специјално пројектовани за војне сврхе;
- г. Теренска инжењеријска опрема специјално пројектована за употребу у борбеном подручју;
- д. „Роботи”, контролори „робота”, „извршни органи” робота који имају било коју од напред наведених карактеристика:
1. Специјално пројектовани за војне сврхе;
 2. Садрже средства за заштиту хидрауличних линија од напуклина проузрокованих балистичким фрагментима (нпр. садрже самолепљиве линије) и користе хидрауличне течности тачке паљења веће од 839 К (566 °С); или
 3. Специјално пројектовани или сертификовани за рад у окружењу електро-магнетног импулса;

Техничка напомена:

Електромагнетни импулс се не односи на ненамерну интерференцију изазвану електромагнетним зрачењем са оближње опреме (напр. машина, апарата или електронике) или осветљења.

- ђ. „Библиотеке” специјално пројектоване или модификоване у војне сврхе са системима, опремом или компонентама, наведеним у НКЛ НВО;
- е. Нуклеарна опрема или погонска опрема, укључујући „нуклеарне

реакторе” специјално пројектоване у војне сврхе и компоненте за то, специјално пројектоване или модификоване за војну употребу;

- ж. Опрема и материјал, пресвучени или обрађени за смањивање одраза, специјално пројектовани за војну употребу, осим оних који подлежу контроли по другим ставкама ове НКЛ НВО;
- з. Симулатори специјално пројектовани за војне „нуклеарне реакторе”;
- и. Покретне радионице специјално пројектоване или ‘модификоване’ за сервисирање војне опреме;
- ј. Теренски генератори специјално пројектовани или ‘модификовани’ за војну употребу;
- к. Контејнери, специјално пројектовани или ‘модификовани’ за војну употребу;
- л. Трајекти, осим оних који се контролишу под другим тачкама ове НКЛ НВО, мостови и понтони, специјално пројектовани за војне сврхе;
- љ. Тест модели посебно намењени „развоју” средстава која подлежу контроли по тачкама 4., 6., 9. или 10;
- м. Опрема за заштиту од „ласера” (нпр. за заштиту очију или сензора) специјално пројектована за војну употребу;
- н. „Гориве хелије” које нису наведене на другом месту у НКЛ НВО, специјално дизајниране или ‘модификоване’ за војну употребу.

Техничке напомене:

- 1. Није у употреби од 2014.
- 2. За потребе тачке 17. ‘модификован’ значи било коју структуралну, електричну, механичку или другу промену која не-војном средством даје војне карактеристике еквивалентне неком другом средству које је посебно израђено за војне сврхе.

18. Опрема за ‘производњу’ и компоненте наведене на овој НКЛ НВО, како следи:

- а. Опрема за ‘производњу’ специјално пројектована или модификована за ‘производњу’ производа који се контролишу према овој НКЛ НВО, као и компоненте специјално пројектоване за то;
- б. Средства специјално пројектована за симулацију услова околине и опрема специјално пројектована за њих, за сертификацију, одређивање квалитета или тестирање производа који се контролишу према овој НКЛ НВО.

Техничка напомена:

За потребе тачке 18. термин ‘производња’ подразумева пројектовање, испитивање, производњу, тестирање и проверу.

Напомена: Тачка 18.а. и 18.б. обухватају следећу опрему:

- а. *Опрему за континуирану нитрацију;*
- б. *Прибор за центрифугално тестирање или опрема која има било коју од ниже наведених карактеристика:*
 - 1. *Покреће је мотор или мотори укупне коњске снаге веће од 298 KW (400 КС);*
 - 2. *Носивост корисног терета од 113 kg или више; или*
 - 3. *Могућност центрифугалног убрзања од 8 g или више са носивошћу од 91 kg или више;*
- в. *Пресе за дехидрацију;*
- г. *Завојни екструдери посебно израђени или модификовани за извлачење војног „експлозива”;*
- д. *Резачи за димензионирање извучених „погонских горива”;*
- ђ. *Бубњеви за мешање материјала пречника 1,85 m или више и капацитета производње преко 227 kg;*
- е. *Континуирани миксери за чврста „погонска горива”;*
- ж. *Дробилица са убризгавањем за млевење и уситњавање састојака војних „експлозива”;*
- з. *Опрема за постизање сферичности и униформности величине честица у металним праховима наведеним у 8.в.8.;*
- и. *Претварачи конвекцијске струје за прераду материјала наведених у 8.в.3.*

19. Системи наоружања усмерене енергије (DEW), с тим повезана опрема или опрема за противмере и тест модели, како следи, и за њих специјално пројектоване компоненте:

- а. *„Ласерски” системи специјално пројектовани за уништење циља или обустављања његовог дејства;*
- б. *Системи снопа честица који су способни да униште циљ или обуставе његово дејство;*

- в. Системи радио фреквенција (РФ) велике снаге који су способни да униште циљ или обуставе његово дејство;
- г. Опрема специјално пројектована за проналажење и идентификацију или одбрану од система који подлежу контроли по 19.а. до 19.в.;
- д. Физички тест модели, и опрема и компоненте специфициране у тачки 19;
- ђ. „Ласерски” системи који су специјално пројектовани да произведу перманентно слепило ако вид није заштићен, тј. ако особа нема заштитне наочаре или носи средства за корекцију вида.

Напомена 1: Системи наоружања усмерене енергије који се контролишу по тачки 19. обухватају системе чије могућности произлазе из контролисане примене следећег:

- а. „Ласери” довољне снаге да изврше уништење на начин сличан конвенционалној муницији;
- б. Акцелератори честица који избацују набијени или неутрални снап честица деструктивне моћи;
- в. Преносници снопа радио фреквенција високоимпулсне снаге или високопросечне снаге који производе довољно снажна поља да онемогуће електронику на удаљеној мети.

Напомена 2: Тачка 19. укључује следеће ако је специјално пројектовано за системе оружја усмерене енергије:

- а. Стварање примарног извора енергије, складиштење енергије, укључивање, опрема за расхлађивање напајања или за руковање горивом;
- б. Системи за откривање или праћење циља;
- в. Системи способни да процене оштећење, уништење циља или обустављање његовог дејства;
- г. Опрема за руковање, ширење или усмеравање снопа;
- д. Опрема са могућношћу брзог заокрета снопа, за брза дејства против више циљева;
- ђ. Прилагодљива оптика и фазни коњузатори;
- е. Убризгивачи енергије за негативне водоничне јонске зраке;
- ж. Компоненте акцелетометара ‘квалификоване за свемир’;

- з. *Опрема за каналисање негативног јонског снопа;*
- и. *Опрема за контролисање и заокретање високоенергетског јонског снопа;*
- ј. *Фолије „квалификоване за свемир” за неутрализацију снопа негативног изотопа водоника.*

20. Криогеничка и „суперпроводљива” опрема, како следи, и компоненте специјално пројектоване за њу:

- а. *Опрема специјално пројектована или конфигурисана за инсталацију у возилима за копнену, поморску, ваздухопловну или свемирску војну примену, с могућношћу рада у покрету, као и постизања или одржавања температуре испод 103 К (-170 °С);*

Напомена: Тачка 20.а. обухвата мобилне системе који садрже или користе прибор или компоненте израђене од неметалних или електрично непроводљивих материјала као што су пластика или материјали импрегнирани епокси смолом.

- б. *„Суперпроводљива” електрична опрема (ротирајуће машине и трансформатори) специјално пројектована или конфигурисана за инсталирање у возилу за војне, копнене, морске, ваздушне или свемирске потребе, с могућношћу рада у покрету.*

Напомена: По тачки 20.б. се не контролишу хибридни хомополарни генератори једносмерне струје који имају нормалну металну арматуру једног пола која ротира у магнетном пољу произведеном од суперпроводљивих спирала, под условом да су те спирале једина суперпроводљива компонента у генератору.

21. „Софтвер”, како следи:

- а. *„Софтвер” специјално пројектован или модификован за било шта од следећег;*
 - 1. *„Развој”, „производњу”, рад или одржавање опреме наведене у НКЛ НВО;*
 - 2. *„Развој” или „производња” материјала наведених у НКЛ НВО;*
или
 - 3. *„Развој”, „производњу”, рад или одржавање „софтвера” наведеног у НКЛ НВО.*

- б. *Посебни „софтвер”, другачији од оног који је одређен по тачки 21.а., како следи:*

- 1. *„Софтвер” специјално пројектован за војну употребу и специјално*

пројектован за моделирање, симулацију или процену војних система наоружања;

2. „Софтвер” специјално пројектован за војну употребу и специјално пројектован за моделирање или симулирање сценарија војних операција;
 3. „Софтвер” за одређивање дејства конвенционалног, нуклеарног, хемијског или биолошког оружја;
 4. „Софтвер” специјално пројектован за војну употребу и специјално пројектован за апликације у домену командовања, комуникација, контроле и обавештајних операција (C³I) или командовања, комуникација, контроле, компјутера и обавештајних операција (C⁴I);
- в. „Софтвер” који није одређен по тачкама 21.а. или б., специјално пројектован или модификован за оспособљавање опреме која није наведена у НКЛ НВО, да извршава војне функције опреме која је наведена у НКЛ НВО.

22. „Технологија”, како следи:

- а. „Технологија”, осим оне наведене у 22.б., која је „потребна” за „развој”, „производњу”, употребу, уградњу, одржавање (проверу), поправку, ремонт или реновирање ставки контролисаних у НКЛ НВО;
- б. „Технологија” како следи:
 1. „Технологија” „потребна” за пројектовање комплетних производних постројења, склапање компоненти у њих и функционисање, одржавање и поправку производних постројења за ставке контролисане у НКЛ НВО, чак и ако компоненте таквог производног постројења нису контролисане;
 2. „Технологија” „потребна” за „развој” и „производњу” стрелачког оружја чак и кад се користи за производњу репродукција антиквитетног оружја;
 3. Не користи се од 2013.;

ВАЖНА НАПОМЕНА: Види тачку 22.а. за „технологију” претходно одређену у тачки 22.б.3.

4. Не користи се од 2013.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Види тачку 22.а. за „технологију” претходно одређену у тачки 22.б.4.

5. „Технологија” „потребна” искључиво за инкорпорирање

„биокатализатора”, контролисаних под 7.3.1. у војне носаче супстанци или војног материјала.

Напомена 1: „Технологија” „потребна” за „развој”, „производњу”, уградњу, одржавање (проверу), поправку, ремонт или реновирање ставки контролисаних у овој листи остаје под контролом чак и ако се примењује за неконтролисане ставке.

Напомена 2: Тачка 22. не контролише следећу „технологију”:

- а. Која је минимално потребна за уградњу, употребу, одржавање (проверу) или поправку оних ставки које нису контролисане или чији је извоз одобрен;
- б. Која је присутна „у јавном домену”, „основним научним истраживањима” или минималним информацијама потребним за примену патената;
- в. Која се користи за магнетну индукцију, за континуирани погон цивилних транспортних уређаја.

23. Безбедносно-полицијска опрема

- а. Ручна преносива средства која раде на принципу електро шока, средства за испаливање несмртоносне муниције и друга средства за привремено онеспособљавање лица пројектована за полицијску или војну употребу;
- б. Детектори, скенери, сензори, механичке руке, дисруптери, неутрализатори и други комплети и самостални уређаји намењени за противдиверзионе радње откривања, манипулисања и уништавања сумњивих и опасних предмета који нису наведени на другом месту у НКЛ НВО;
- в. Несесери, тестери и остали комплети и уређаји намењени за откривање, фиксирање, чување, снимање и документовање трагова кривичних дела и друге криминалистичко истражне радње полиције;
- г. Средства за осматрање, фото и видео камере, микрофони, сензори, аларми и други уређаји намењени осматрању, надзору, контроли приступа, тајном надзору, праћењу и снимању лица и објеката, који имају једну од следећих карактеристика:
 - 1. Израђена према војним стандардима или за потребе полиције;
 - 2. Примењена на војним објектима.

ДЕФИНИЦИЈЕ ПОЈМОВА И СКРАЋЕНИЦА КОРИШЋЕНИХ У ОВОЈ НКЛ НВО

Следе дефиниције појмова коришћених у НКЛ НВО, по азбучном реду.

Напомена 1: Дефиниције се примењују у читавој НКЛ НВО. Ове референце су саветодавне, и немају утицај на општу примену дефинисаних појмова у целокупној листи.

Напомена 2: Речи и појмови које садржи ова Листа дефиниција добијају дефинисано значење само тамо где се налазе у знацима навода (“...”). Дефиниције појмова између ‘...’ су дате у Техничким напоменама за одговарајуће средство. На свим осталим местима, речи и појмови имају своје уобичајено (речничко) значење.

„Агенси за сузбијање немира” (7.)

Материје које, у очекиваним условима употребе у сврху сузбијања немира, великом брзином производе код човека иритацију чула или имају ефекат физичког онеспособљавања који нестају убрзо након престанка изложености истима. (Сузавци спадају у „агенсе за сузбијање немира“)

„Адитиви” (8.)

Супстанце које се користе у саставу експлозива за побољшање њихових својстава.

„Аутоматизовани системи за командовање и контролу” (11.)

Електронски системи којима се информација, неопходна за успешно дејство здружених састава, основних јединица, тактичких формација, група, бродова и борбених система, прима, обрађује и прослеђује. То се постиже употребом компјутера и других специјализованих направа развијених да подрже функције организације војног командовања и контроле. Главне функције аутоматизованог система командовања и контроле су: ефикасно аутоматизовано прикупљање, акумулирање, складиштење и обрада информација; приказ ситуације и одговор на догађаје кроз припрему и предузимање борбених радњи; операциони и тактички прорачуни ради расподеле и дотура ресурса саставима и елементима борбеног поретка, у складу са борбеним задатком, или фазом задатка; припрема података за процену ситуације и доношење одлуке у било ком моменту операције или борбе; компјутерска симулација операција.

„Беспилотна летелица” (“УАВ”) (10.)

Сваки „ваздухоплов” који може да полети и да одржава контролисан лет и навигацију без људског присуства.

„Биокатализатори” (7. и 22.)

‘Ензими’ за специфичне хемијске или биохемијске реакције или друге биолошке смеше које се спајају са СВ агенсима ии убрзавају њихово распадање.

Техничка напомена:

„Ензими” означавају „биокатализаторе” за специфичне хемијске или биохемијске реакције.

„Библиотека” (параметарске техничке базе података) (17.)

Скуп техничких података, на чије упућивање се може побољшати рад релевантних система, опреме или компоненти.

„Биолошки агенси” (7.)

Патогени или токсини, одабрани или модификовани (на начин као што су промена чистоће, рок трајања, вирулентност, дисеминацијских карактеристика или отпорност на UV зрачење) са циљем стварања жртава међу људима и животињама, деградирања опреме или оштећења усева или околине.

„Биополимери” (7. и 22.)

Биолошки макромолекули како следи:

- a. Ензими за специфичне хемијске или биохемијске реакције;
- б. ‘Анти-идиотипска’, ‘моноклонална’ или ‘поликлонална’ ‘антитела’; или
- в. Специјално пројектовани или специјално обрађени ‘рецептори’;

Техничка напомена:

1. *„Анти-идиотипска антитела” означавају антитела која се везују за специфична антигенски везна места других антитела;*
2. *„Моноклонална антитела” означавају протеине који се везују на једно антигенско место, а производи их једна култура (клон) станица;*
3. *„Поликлонална антитела” означавају мешавину протеина који се везују на специфичне антигене, а које производи више од једне културе (клона) станица;*
4. *„Рецептори” означавају биолошке макромолекуларне структуре које су способне да везују лиганде, чије везивање утиче на физиолошке функције.*

„Ваздухоплов” (8., 10. и 14.)

Летелица са фиксним крилима, ротирајућим крилима (хеликоптери), закретним ротором (тилт-ротор) или закретним криломима (tilt-wing) које се креће кроз ваздух.

„Ваздушни брод” (10.)

Моторно ваздушно возило које се одржава у лету помоћу гаса (углавном хелијума, претходно водоника) који је лакши од ваздуха.

„Влакнасти или филаментни материјали” (13.)

Обухватају:

- а. Континуирана влакна;
- б. Континуирано предиво;
- в. Траке, платна, простирке;
- г. Резана влакна, сортирана влакна и прекривачи од кохерентних влакана;
- д. Влати, монокристалне или поликристалне, било које дужине;
- ђ. Пулпа од ароматичних полиамида.

„Деактивирано ватрено оружје” (1.)

Ватрено оружје које је онеспособљено за испаљивање пројектила у поступцима које су одредили надлежни органи државе чланице ЕУ или државе учеснице Васенарског аранжмана. Ови поступци трајно модификују основне елементе ватреног оружја. У складу са националним законима и прописима, деактивација ватреног оружја може се доказати потврдом издатом од стране надлежног органа и може бити обележена печатом на основном делу.

„Појачивачи слике прве генерације” (15.)

Електростатички фокусиране цеви, које користе улазна и излазна оптичка влакна или стаклену чеону плочу, мулти-алкалне фото катодe (С-20 или С-25), али не користе микроканалне појачиваче.

„Гориве ћелије” (17.)

Електрохемијске направе које конвертују хемијску енергију директно у једносмерну струју користећи гориво из спољнег извора.

„Експлозивни” (8. и 18.)

Чврсте, течне и гасовите супстанце или смеше које изазивају детонацију приликом употребе у виду примарних, стартних или главних пуњења у бојевим главама, разорним пуњењима и другим применама.

„Експресивни вектори” (7.)

Носиоци (нпр. плазмиди или вируси) који се користе за убацивање генетског материјала у станицу домаћина.

„Енергетски материјали” (8.)

Супстанце или смеше које хемијском реакцијом ослобађају енергију потребну за њихову намену. „Експлозивни”, „пиротехничке смесе“ и „погонско гориво“ су подкласе енергетских материјала.

„Извршни органи” (17.)

Хватаљке, ‘активне алатне јединице’ или било који алати који се причвршћују на крај манипулишуће руке „робота”.

Техничка напомена:

'Активне алатне јединице' су уређаји за примену силе кретања, енергетског процеса или уношење у неки предмет.

„Квалификовано за свемир” (19.)

Производи који су пројектовани, произведени и испитани ради деловања на висинама већим од 100 km изнад површине Земље.

Напомена: *Карактеристика одређеног производа да је, после испитивања „квалификован за свемир”, не подразумева да су и други производи произведени на исти начин или у истој серији 'квалификовани за свемир' уколико нису појединачно тестирани.*

„Ласер” (9. и 19.)

Производ који производи просторно и привремено кохерентно светло појачањем стимулисаним емисијом зрачења.

„Летелице лакше од ваздуха” (10.)

Балони и ваздушни бродови који се подижу уз помоћ топлог ваздуха или гасова лакших од ваздуха као што су хелијум или водоник.

„Микропрограм” (21.)

Низ основних инструкција, чуваних у посебној меморији, чије се извршење започиње увођењем референтних инструкција у регистар инструкција.

„Нуклеарни реактор” (17.)

Обухвата делове и компоненте који се налазе у или се прикључују директно на реакторску посуду, опрему која контролише ниво енергије у језгру, и компоненте које обично садрже, долазе у директан контакт са примарним расхладним средством реакторског језгра или га надзиру.

„Основна научна истраживања” (22.)

Експериментална или теоретска истраживања која се начелно користе за усвајање нових знања о фундаменталним принципима појава или уоченим чињеницама, која нису директно усмерена ка неком општем или посебном циљу.

„Пиротехничке смеше” (4. и 8.)

Смеше чврстих или течних горива или оксидатора који, кад се запале, пролазе кроз снажну хемијску реакцију контролисаном брзином у циљу добијања одређене временске задршке, или производње одређене количине топоте, буке, дима, видљиве

светлости или инфрацрвеног зрачења. Пирофорне материје су подгрупа пиротехничких супстанци које не садрже оксидаторе, али се спонтано пале у додиру са ваздухом.

„Погонско гориво” (8.)

Супстанце или смеше које хемијском реакцијом производе велике количине врелих гасова контролисаном брзином која је потребна за одређени механички рад.

„Потребна” (22.)

Примењено на „технологију”, односи се само на онај део „технологије” који је посебно одговоран за остваривање или премашивање контролисаног нивоа перформанси, карактеристика или функција. Ову „потребну” „технологију” могу користити различити производи.

„Прекурсори” (8.)

Специјалне хемикалије које се користе у производњи експлозива.

„Програм” (21.)

Скуп инструкција за извршавање процеса који има такав облик, или се може претворити у такав облик, да га рачунар може извршити.

„Производња” (18., 21. и 22.)

Значи све фазе производње, као што су: инжењеринг производа, израда, интеграција, склапање, инспекција, тестирање и контрола квалитета.

„Развој” (17., 21. и 22.)

Односи се на све фазе које претходе серијској производњи, као што су: пројектовање и конструисање, истраживања, анализа и концепти дизајна, склапање и тестирање прототипа, пилот производне шеме, конструкциони подаци, процес трансформације прототипа у серијски производ, одређивање конфигурације, интеграција, нацрти.

„Робот” (17.)

Механизам за манипулацију, који може деловати на континуираној путањи или од једне тачке до друге, може користити сензоре и који има следеће карактеристике:

- а. Мултифункционалан је;
- б. Способан је за позиционирање или оријентисање материјала, делове, алате или специјалне уређаје уз помоћ различитих покрета у тродимензионалном простору;
- в. Садржи, у затвореној или отвореној петљи, три или више серво уређаја који могу имати и степ моторе; и

г. Поседује могућност 'програмирања од стана корисника' методом учења/понављања или коришћењем електронског рачунара, који може бити програмирани логички контролер, односно без механичке интервенције.

Могућност 'програмирања од стана корисника' значи могућност да корисник умеће, модификује или замењује „програме” на начин који не представља:

а. Физичку промену у ожичењу или међусобних веза; или

б. Подешавање управљачких функција укључујући уношење параметара.

Напомена: *Горе наведене дефиниције не укључују следеће уређаје:*

- 1. Механизми за руковање који се контролишу само ручно, односно даљински од стране оператера;*
- 2. Механизми за руковање са утврђеним редоследом, који су аутоматизовани покретни уређаји, који раде према механички утврђеним програмираним покретима. Програм је механички ограничен помоћу фиксних граничника попут клинова или колена. След покрета и избор путање или углова не може варирати и мењати се механичким, електронским или електричним путем;*
- 3. Механички контролисани механизми за руковање с променљивим следом који су аутоматизовани покретни уређаји, и који раде према механички утврђеним програмираним покретима. Програм је механички ограничен помоћу фиксних, али прилагодљивих граничника, као што су клинови и колена. След покрета и избор путање или углова је променљив у оквиру одређеног програмираног обрасца. Варијације или модификације програмираног обрасца (нпр. промена клинова или замена колена) у једној или више оси кретања се постижу само механичким деловањем;*
- 4. Механизми за руковање с променљивим следом без серво уређаја, који раде према механички утврђеним програмираним покретима. Програм се може мењати, али секвенце се мењају на основу бинарног сигнала који шаље механички фиксиран електрични бинарни уређај или помични граничници;*
- 5. Складишне дизалице (кранови) дефинисани као Картезијански координатни механизми за руковање који су произведени као саставни део вертикалног система складиштења на полицама, и конструисани су за дохват садржаја на полицама у сврхе складиштења или враћања на место.*

„Софтвер” (21.)

Скуп једног или више „програма” или „микро програма” који се налазе на било којем опипљивом (материјалном) медијуму за записивање.

„Свемирске летелице” (11.)

Активни и пасивни сателити и свемирске сонде

„Суперпроводљиво” (20.)

Односи се на материјале (тј. метали, легуре или спојеве) који могу изгубити целокупни електрични отпор (тј. који могу постићи бесконачну електричну проводљивост и проводити врло јаке електричне струје без Цуловог загревања).

„Критична температура” (позната и под називом прелазна температура) одређеног „суперпроводљивог” материјала је температура на којој материјал губи отпор на утицај једносмерне струје.

Техничка напомена:

„Суперпроводљиво” стање материјала је индивидуално и одликује се „критичном температуром”, критичним магнетским пољем које је функција температуре; или критичном густином струје, која је с друге стране у функцији и магнетског поља и температуре.

„Технологија” (22.)

Специфичне информације потребне за „развој”, „производњу” или употребу, уградњу, одржавање (проверу), поправку, ремонт или реновирање одређеног производа. Ове информације имају облик ‘техничких података’ или ‘техничке помоћи’.

Техничке напомене:

1. ‘Технички подаци’ могу бити у облику техничких цртежа, дијаграма, модела, формула, таблица, инжењерских пројеката или спецификација, приручника и инструкција у писаном облику или на другим медијима или уређајима као што су дискови, траке и read-only меморије;
2. ‘Техничка помоћ’ може бити у облику инструкција, вештина, обуке, радних знања и консултантских услуга. ‘Техничка помоћ’ може укључивати пренос ‘техничких података’.

„У јавном домену”(22.)

Ово је „технологија” или „софтвер” који су доступни за јавну употребу без ограничења за њихову даљу дистрибуцију.

Напомена: Ограничења у погледу ауторских права не мењају својство „технологије” или „софтвера” да се налазе „у јавном домену”.

„Цивилни ваздухоплов” (4. и 10.)

„Ваздухоплови”, наведени по ознаци на листи објављених сертификата о летењу од стране цивилних ваздухопловних органа једне или више држава чланице ЕУ или

држава учесница Васенарског аранжмана, који лете на комерцијалним домаћим или међународним трасама или су намењени за легитимне цивилне, приватне или пословне сврхе.